

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

5.2.2008

**TERRORANGREPET I KABUL 14.1.2008 - UTENRIKSMINISTERENS
BESØK - JUSTISDEPARTEMENTETS REDEGJØRELSE**

Justisdepartementet har ikke vært direkte involvert i planleggingen av besøket. Dette har skjedd i direkte kontakt mellom Politiets Sikkerhetstjeneste (PST) og Utenriksdepartementet og øvrige samarbeidspartnere.

Justisdepartementet er orientert ved at PST's trusselvurderinger ble sendt departementet.

Justisdepartementet har anmodet PST om en redegjørelse om deres rolle.

Justisdepartementet har ingen merknader til måten PST har gjennomført planlegging, gjennomføring og opptreden under angrepet. Departementets vurdering er at PST's arbeid er gjennomført i samsvar med gjeldende regelverk og instruksjer.

Justisdepartementet har mottatt følgende redegjørelse fra PST:

**"REDEGJØRELSE FRA POLITIETS SIKKERHETSTJENESTE I
FORBINDELSE MED TERRORAKSJONEN MOT KABUL SERENA
HOTEL MANDAG 14. JANUAR 2008**

Innledning

Politiets sikkerhetstjeneste (PST) har gjennomgått saken som knytter seg til tjenestens arbeide før og under utenriksminister Gahr Støres og delegasjonens besøk til Kabul. Gjennomgangen er delt inn i fire faser; arbeidet med trusselvurderingen (fase I), planleggingen av livvaktoppdraget (fase II), gjennomføringen av livvaktoppdraget før terrorangrepet (fase III) og gjennomføringen av livvaktoppdraget under og etter angrepet (fase IV). Arbeidet med trusselvurderingen har til dels gått parallelt med planlegging av livvaktoppdraget.

Fase I: Trusselvurderingen

PSTs ansvar for trusselvurderinger er fastsatt i politiloven § 17 c og er nærmere utdypet i PST-instruksen (fastsatt ved kgl. res. av 19. august 2005). I PST-instruksen § 6 heter det:

"Politiets sikkerhetstjeneste skal av eget tiltak, eller etter anmodning fra Justisdepartementet, utarbeide trusselvurderinger og gi råd om tiltak av betydning for norske interesser,

virksomheter og enkeltpersoners sikkerhet. Tjenesten kan yte tilsvarende bistand til departementene, Politidirektoratet, politidistriktene og sjefene for politiets særorganer”.

Når norske myndighetspersoner (medlemmer av Kongehuset, Stortinget, regjeringen og Høyesterett) reiser til utlandet vil det i hvert enkelt tilfelle bli vurdert om en trusselvurdering skal utarbeides for den konkrete reisen. Dette gjelder særlig myndighetspersoners reiser til konfliktområder. Disse trusselvurderingene utarbeider PST i samarbeid med Etterretningstjenesten (ETJ). På bakgrunn av det trusselbildet som beskrives og den vurderingen som blir gjort av dette blir det eventuelt anbefalt om reisen krever politioperative beskyttelsestiltak.

PST ble 14. desember 2007 informert av Utenriksdepartementet (UD) om at utenriksminister Jonas Gahr Støre planla et besøk til Afghanistan i tidsrommet 14. til 17. januar 2008. Det fremkom at besøket skulle gjennomføres i sivil regi med sikkerhetsstøtte fra PST. På bakgrunn av henvendelsen fra UD sendte PST en anmodning til ETJ om en trusselvurdering for utenriksministerens besøk.

14. desember mottok PST informasjon fra UD om at ambassaden i Kabul skulle bestille rom på Kabul Serena Hotel for delegasjonen. Kabul Serena Hotel er et hotell norske delegasjoner har benyttet tidligere, og har blitt ansett som et av de tryggeste stedene man kan bo på i Kabul.

9. januar 2008 ferdigstilte PST trusselvurderingen for utenriksministerens reise til Afghanistan. PSTs trusselvurdering var basert på ETJs beskrivelse og vurdering av trusselbildet. ETJ vurderte trusselnivået i Kabul som høyt. På denne bakgrunn konkluderte PST med at utenriksminister Gahr Støre kunne være truet, og at angrep ikke kunne utelukkes. Det ble besluttet iverksatt nærsikring med norske livvakter for statsråden. I tillegg til nærsikring skulle livvaktene ha en liaisonfunksjon mot norske offisielle representasjoner og samordne sikkerhetstiltakene med lokale myndigheter og norsk personell fra Forsvaret som er deployert i Afghanistan. Livvaktene skulle også forestå sikkerhetsrådgivning overfor utenriksministeren og delegasjonen. Når det gjelder statsråders reiseprogram har PST overfor departementene presisert viktigheten av å vurdere hvilken informasjon som ikke bør offentliggjøres. PST's UD-liason ble 21. desember 2007 kontaktet av utenriksministerens sekretariat med spørsmål om utenriksministerens reise til Afghanistan kunne legges ut på departementets intranett. PST frarådet dette av sikkerhetsmessige årsaker. Dette ble meddelt utenriksministerens sekretariat av PST's liason i UD.

Fase II: Planlegging av livvaktoppdraget

PST har ansvaret for utførelse av livvakttjenesten for statsledelsen i henhold til PST-instruksen § 9 annet ledd (med unntak for medlemmer av Kongehuset som ivaretas av Den kongelige politieskorte ved Oslo politidistrikt) samt særlig utsatte representanter for tilsvarende myndigheter, herunder ambassadører.

Livvakttjeneste i utlandet innebærer planlegging av det konkrete sikkerhetsopplegg med besøkslandets myndigheter, ofte i samarbeid med vår egen ambassade. Det er myndighetene i landet som norske myndighetspersoner besøker som har ansvaret for sikkerheten, og dette gjelder også besøk til Afghanistan. Dersom Norge har deployert norske styrker i landet som besøkes (som i Afghanistan), vil de også kunne bli trukket med i sikkerhetsopplegget. Under livvaktoppdraget er den norske livvaktlederen liaison til besøkslandets myndigheter, og som oftest tillater besøkslandet at PSTs livvakter kan utføre væpnet nærsikring av egen

myndighetsperson. Livvaktene vil også gi sikkerhetsråd til myndighetspersonen og dennes delegasjon.

PST har etter PST-instruksen § 5 tredje ledd som oppgave å:

”...forebygge trusler mot myndighetspersoner som nevnt i politiloven § 17 d første ledd bokstav c” (medlemmer av Kongehuset, Stortinget, regjeringen og Høyesterett og tilsvarende representanter for utenlandske myndigheter)

20. desember ble det utpekt tre livvakter for reisen til Afghanistan. PST forespurte i denne forbindelse ambassaden i Kabul om bistand til å anmode afghanske myndigheter om å ivareta statsrådets sikkerhet under oppholdet med tilstrekkelig livvakttjeneste og sikring av bosted.

2. januar mottok PST en melding fra ambassaden i Kabul der det ble opplyst at overnatting var bestilt og at ambassaden ønsket bruk av afghansk politi og livvakter som eskorte.

PSTs erfaring med et slikt opplegg er at kortesjeruten blir sperret for all annen trafikk. En sivil profil med sikkerhet fra afghanske politi- og sikkerhetsmyndigheter, med kortesjer i høy hastighet i stengte gater, gir således nødvendigvis ikke dårligere sikkerhet enn et militært ”signaturkjøretøy”. Et slikt kjøretøy forflytter seg saktere eller kan risikere å bli stående fast i trafikk. Dette er kritisk på en terrorutsatt strekning som veien fra flyplassen og inn til sentrum av Kabul.

Livvaktleder ønsket likevel ytterligere bistand i form av et pansret kjøretøy fra ISAF med lokalkjent sjåfør, to soldater og medisinsk personell. Dette kjøretøyet skulle inngå i kortesjen, og skulle benyttes ved en eventuell akutt hendelse. Livvaktene ønsket også tilgang til et militært samband, slik at det ville være mulig å ha direkte kontakt med kjøretøyet og ISAF. Livvaktene anmodet 7. januar militærrådgiveren ved ambassaden og ISAF om slik bistand.

I et møte mellom livvaktleder, militærrådgiveren og norske ISAF- representanter 12. januar ble det enighet om i tillegg å ha et pansret personellkjøretøy (SISU) tilgjengelig ved KAIA. Dette kjøretøyet ankom Kabul fra Mazar e-Sharif 14. januar sammen med ekstra personell.

PST mottok løpende informasjon om endringer i sammensetningen av utenriksministerens delegasjon med politikere og embetsmenn. Siste informasjon om delegasjonen ble mottatt 13. januar. PST var kjent med at et varierende antall journalister ville slutte seg til turen etter UD's invitasjon, men mottok ikke navnene på disse.

Frem til avreise 10. januar var det regelmessig kontakt mellom livvaktene og ambassaden i Kabul. Samme dag varslet for øvrig PST rutinemessig et medisinsk team fra Global Medical Support (GMS) om reisen. GMS har kapasitet til å evakuere skadet personell i utlandet med fly.

10. januar reiste livvakter fra PST på forpatrolje til Afghanistan, og ankom Kabul dagen etter.

12. januar avholdt PSTs livvakter, ambassaden og UD flere møter med afghanske myndigheter. Dette var møter som tok for seg detaljer i sikkerhetsopplegget rundt besøket i Kabul. Senere samme dag hadde livvaktene et møte med sikkerhetssjefen på Kabul Serena Hotel. Sammen med sikkerhetssjefen gjennomgikk livvaktene hotellets sikkerhetsrutiner og gjennomførte den første inspeksjonen av lokalitetene. Livvaktene gjorde også de nødvendige

avtaler med Forsvaret om oppfølging i kortesjen, avklaring av kjøreruter, avtale om sikre steder for evakuering og medisinsk bistand til delegasjonen.

13. januar gjennomførte livvaktene først et møte med ambassaden. Temaet på møtet var en gjennomgang av programmet for besøket i Afghanistan. Deretter hadde livvaktene møte med representanter for ISAF for en sikkerhetsorientering. Det var på dette tidspunktet ingen indikasjoner på at forestående angrep eller trusler mot det kommende besøket. ISAF-representanter ble også konsultert om mulige sikkerhetsmessige utfordringer under kortesjekjøring og ellers. Senere på dagen ble det sammen med militærrådgiveren ved ambassaden og ISAF gjennomført en befaringsreise av fastsatte og mulige besøkssteder i Kabul. Et av programpostene bortfalt på anbefaling av livvaktleder på grunn av sikkerhetsmessige forhold. På kvelden fikk livvaktene beskjed av ambassaden om at det var fremkommet opplysninger av betydning for besøket og ble bedt om å møte hos ISAF dagen etter.

Om morgenen 14. januar ble livvaktene orientert av representanter for ISAF om at det forelå informasjon om en mulig trussel som sammenfalt med besøket til utenriksministeren samme dag. Denne informasjonen varslet om en mulig selvmordsaksjon ved bruk av et kjøretøy i området rundt Kabul Serena Hotel og Innenriksdepartementet. Målet for aksjonen var NATOs koalisjonsstyrker. Trusselen omfattet ikke utenriksminister Jonas Gahr Støre og hans delegasjon. Representanter for ISAF viste til at slike trusler er vanlig i Kabul og at de svært sjelden resulterer i terroraksjoner.

Etter møtet med ISAF-representantene reiste livvaktene til Kabul Serena Hotel. Sammen med hotellets sikkerhetssjef ble det gjort en ny, detaljert gjennomgang av sikkerhetsrutinene. Gjennomgangen inkluderte lokalisering av møterom som skulle benyttes av delegasjonen og sikkert rom for evakuering. Hotellet har en høy kraftig mur og en innpasseringsssluse med to kraftige bommer hvor kjøretøy blir kontrollert nøye før de slippes inn. Flere sikkerhetsvakter fra et privat selskap som bevokter innpasseringen. Vaktene er bevæpnet med automatvåpen. I tillegg må alle besøkende passere gjennom en metalldetektor og all bagasje sendes gjennom en røntgenmaskin.

Sikkerhetssjefen underrettet i denne forbindelse også om at det p.t. befant seg en delegasjon med livvakter fra Estland på hotellet, samt flere vestlige polititjenestemenn som var bevæpnet. Det ble likeledes orientert om at Den australske ambassaden er lokalisert på hotellet og er bevoktet av bevæpnet personell. Livvaktene fikk også beskjed om at de skulle få tildelt en kjentmann på hotellet.

På ettermiddagen dro livvaktene til flyplassen for å møte utenriksministeren og delegasjonen. Etter at delegasjonen hadde landet opplyste livvaktene at de ønsket å holde en sikkerhetsorientering for delegasjonen så raskt som mulig etter ankomst til hotellet. Før avreise fra flyplassen fikk delegasjonens medlemmer utlevert skuddsikre vest og hjelm. Livvaktene var bevæpnet i samsvar med trusselbildet. Kortesjekjøringen til hotellet forløp uten problemer.

Fase III: Utførelse av livvakttjenesten før angrepet

Ved ankomst til hotellet opplyste utenriksminister Gahr Støre at han skulle oppholde seg på hotellet resten av dagen. I forståelse med norsk militært personell besluttet PSTs livvaktleder at det militære kjøretøyet kunne returnere til flyplassen, men måtte være tilgjengelig for en eventuell hendelse.

Etter at delegasjonsmedlemmene hadde fått tildelt rom, samlet livvaktene utenriksministeren, delegasjonen og ambassadepersonellet til en sikkerhetsorientering. Etersom orienteringen var basert på gradert informasjon som krever sikkerhetsklarering, deltok ikke de norske journalistene på denne. Orienteringen omfattet en redegjørelse for hva livvaktene hadde gjort i forberedelsen for besøket og for det videre sikkerhetsopplegget. Det ble videre opplyst at livvaktene samme morgen hadde fått informasjon om en trussel og gitt en vurdering av denne. På bakgrunn av informasjonen anbefalte livvaktene visse programmessige endringer og varslet at eventuelle nye trusler også ville kunne få konsekvenser for besøket. Ved et eventuelt angrep mot hotellet ble delegasjonen forklart at de ville bli evakuert til sikkert sted i kjelleren på hotellet.

Etter sikkerhetsorienteringen ytret utenriksministeren ønske om å gjøre noen private ærender i Kabul, men dette ble frarådet av livvaktene. Utenriksministeren etterkom anbefalingen.

Fra kl. 1730 avholdt utenriksministeren og delegasjonen et møte i hotellets kjeller med lederen for den afghanske menneskerettighetskommisjonen. Møterommet var plassert i nærhet til det rommet som var avtalt som sikkert evakueringssted.

Fase IV: Livvakttjenesten under og etter angrepet

Kl. 1805 registrerte de norske livvaktene skyting utenfor hovedporten til hotellet. Kort tid etter ble det registrert skyting også innenfor hotellporten og det ble hørt eksplosjoner som livvaktene oppfattet som håndgranater. Etter hvert ble skytingen intensivert, og angriperne hadde tatt seg inn i resepsjonsområdet. På samme tid ble en bombe utløst rett utenfor hotellbygningen.

I det skytingen begynte iverksatte livvakten i møterommet tiltak for å beskytte utenriksministeren og delegasjonen. De øvrige livvaktene sikret deretter selve møterommet. På dette tidspunktet var skytingen i første etasje fremdeles kraftig.

Kort tid etter kontaktet en av livvaktene situasjonssenteret i PST og orienterte om situasjonen. Mens skytingen fremdeles pågikk, planla livvaktene en kontrollert evakuering av utenriksministeren og delegasjonen til sikkert rom. Evakueringen ble deretter gjennomført som planlagt og rommet sikret. Livvaktene fikk der støtte fra to tyske bevæpnede polititjenestemenn. På dette tidspunktet varslet livvaktene kontaktpersonen som hadde ansvaret for det militære støttekjøretøyet. Vedkommende fikk beskjed om at hotellet var angrepet og at han derfor måtte etablere en beredskapsposisjon i nærheten av hotellet.

Noen minutter etter at livvaktene og delegasjonen hadde tatt tilhold i sikkert rom ble det gitt beskjed om at en medarbeider i UD var skutt og såret. Livvaktene underrettet det militære støttekjøretøyet om dette og anmodet om umiddelbar bistand og evakuering til sykehus. Utenriksminister Gahr Støre ga uttrykk for sterk bekymring for denne situasjonen og ba umiddelbart livvaktene om å lokalisere den sårede UD-medarbeideren slik at han kunne få nødvendig medisinsk førstehjelp. Livvaktene organiserte derfor mannskap for å lokalisere den sårede. To UD-medarbeidere ønsket å bli med for å lete etter sin kollega.

Livvaktleder og en tysk polititjenestemann, i følge med UD-medarbeiderne, sikret forflytningen opp i resepsjonsområdet. Der påtraff de afghansk sikkerhetspersonell og fikk opplyst at situasjonen var uavklart, og at en selvmordsaksjonist trolig befant seg i bygningen. Livvaktleder og UD-medarbeiderne fikk også beskjed om at den sårede medarbeideren i UD var evakuert til sykehus. Afghansk sikkerhetspersonell beordret så livvaktene tilbake til

sikkert rom. På vei til sikkert rom fikk livvaktleder beskjed fra en av UD-medarbeiderne om at en norsk journalist også var såret. Hva skaden gikk ut på og hvor vedkommende befant seg var ukjent. Kort tid etter kom det melding til UD-medarbeideren om at journalisten var skuddskadet, men at situasjonen var stabil.

Cirka 20 minutter etter at livvaktene returnerte til sikkert rom fikk de beskjed om at journalisten var evakuert fra hotellet og var på vei til sykehus.

Livvaktene fikk etter dette beskjed av en UD-medarbeider om at en norsk dommer, som tilhører Justisdepartementets prosjekt "Styrkebrønn" i Kabul, så vidt hadde unnsloppet å bli skutt og satt gjemt under en trapp i nærheten av resepsjonsområdet. Livvaktene fikk lokalisert dommeren og brakt ham i sikkerhet i sikkert rom.

Kort tid etter ankom sivilt og uniformert sikkerhetspersonell fra Innenriksdepartementet til sikkert rom. Sammen med dem var en høytstående embetsmann fra samme departement for å snakke med utenriksminister Gahr Støre. Samtidig ble det organisert en evakuering av de norske journalistene i 1. etasje til sikkert rom. Livvaktene iverksatte så evakuering av den norske delegasjonen og journalistene ved bruk av det norske militære kjøretøy. Evakueringen ble gjennomført som planlagt, og delegasjonens medlemmer og journalistene ble plassert i kjøretøyer som fraktet dem til flyplassen.

Konklusjon

PSTs arbeid med trusselvurderingen, samt planleggingen og gjennomføringen av livvaktoppdraget, ble utført i henhold til gjeldende regelverk og prosedyrer.

Samarbeidet med andre instanser, herunder Utenriksdepartementet, Etterretningstjenesten, Forsvaret og Norges ambassade i Kabul, var i alle faser av planleggingen og besøket uttømmende og godt.

Det er PSTs oppfatning at samtlige nasjonale parter gjennom hele prosessen har utført sitt arbeid i overensstemmelse med de rutiner, regelverk og prosedyrer som gjelder."